

mente (1) valeatis suscipere, et ad futuram gloriam quam ista Paschalis solemnitas significat, possitis pervenire; quod ipse præstare dignetur qui cum Patre, et Spiritu sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO L.

In Ramis Palmarum II.

Educitur hic sermo ex Cod. Cass. ccclxxxvii, fol. 118. Dignus est, qui scriptus fuerit a beato Augustino, propterea non indignus qui legatur. Locus ejus post præcedentem cum numero in Ramis palmarum II.

SYNOPSIS.

I. Verba Prophetarum verba sunt Spiritus sancti. II. Salomon Christi prænuntius. III. Ejusdem figura. IV. Ingressus Christi Jerosolymam. V. Christus triplici diademate coronatus. VI. Christo compatiendum, ut conregnemus.

I. « EGREDIMINI, filiæ Sion, et videte regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua, in die desponsationis illius, et lætitia cordis ejus¹. » Verba ista, dilectissimi, Salomonis non sunt, imo Spiritus sancti, qui per eum tanquam per suum organum loquebatur; erat enim « Lingua ejus calamus scribæ (2) velo-

¹ Cant. iii, 11.

(1) Cod. *mentis*. — (2) Id. *scribens*.

citer scribentis¹. » Sicut enim scriptoris calamus nullam potest per se membranæ figuram imprimere, nisi scribentis moveatur articulo, sic et doctorum lingua nullum ex se utilem valet proferre sermonem, nisi Spiritus sancti gratia intrinsecus doceatur. Nisi enim intus sit, qui doceat, in vanum lingua doctoris exterius laborat.

II. Salomon ergo per Spiritum providens ad redemptionem humani generis futurum in carne Salvatoris adventum, in occurso tantæ redemptionis et gratiæ, ad intuendum nostræ salutis auctorem filiam Sion invitat dicens: « Egredimini, filiæ Sion. » Vos, inquam, qui legis onere prægravati estis, et in Ægypto vetusta Pharaonis servitute jacetis oppressi, egredimini de vetustate litteræ occidentis in novitatem (1) Spiritus vivificantis²; egredimini de servitute legis antiquæ, in libertatem novæ legis et gratiæ; egredimini de umbra et caligine Veteris Testamenti, in veritatem et lucem Evangelii. Ideo enim præcesserunt figuræ, ut sequerentur effectus, et adventu (2) rerum nuntiarum, complerentur officia nuntiorum. Quamdiu enim nube litteræ estis obtecti, et peccatorum caligine involuti, et quamdiu Ægyptum, tenebrarum scilicet et dissimilitudinis regionem incolitis, quamdiu estis in luto et latere occupati, regem Salomonem non poteritis contemplari. Egredimini ergo non motu corporis, sed affectu, non itinere proficiscendo, sed fide proficiscendo, et videte regem Salomonem regnantem in Jerusalem.

III. Salomon autem, rex Jerusalem, dignitate, loco et nomine Salvatorem præfiguravit. Redemptor etenim noster Rex regum est Dominus dominantium, ipse est

¹ Psal. XLIV, 2. — ² 2 Cor. III, 6.

(1) Cod. *novitate*, et deinceps *libertate*. — (2) Id. *adventus*, et deinde *nuntiarum*.

rex justitiæ, ejus generatio non habet finem. Ipse est, « Per quem reges regnant, et principes operantur justitiam¹, » qui fideles suos, quos condidit, inter procel- las et turbines hujus sæculi gubernare et regere non desistit, cui Psalmista decantat: « Deus, judicium tuum » regi da, et justitiam tuam filio regis². » Ipse etiam est verus Salomon, id est, pacificus; Salomon quippe pacificus interpretatur. Propter peccatum enim prævaricationis antiquæ, discordiam cum nostro Conditore habuimus, et ab ejus pace longe recessimus, imperio cujus negleximus obedire. Apparens autem in carne Dei Filius, natus ex virgine sine integritatis injuria, servi formam suscipiens sine conditione servuli, communis in genere, sed alienus a crimine, nos Deo Patri reconciliavit, et pacem primi parentis peccato perditam, interpositionesui sanguinis reformavit, « Pacificans per sanguinem suum » ea quæ in cœlis sunt, et quæ in terris³, pacem faciens » iis, qui prope, et qui longe erant⁴. » Unde et ad nos veniens, pacem ad nos attulit, et nos deserens pacem reliquit. Redemptore enim nato inter ipsa sui ortus primordia, multiplici Angelorum voce est decantatum: « Gloria » in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ volun- » tatis⁵. » Cum vero cœlos ascenderet (1), cum doceret universam Ecclesiam « Servare unitatem spiritus in vin- » culo pacis⁶, » discipulis suis custodiendæ dilectionis et pacis mandatum tribuit, dicens: « Pacem meam do vobis, » pacem relinquo vobis⁷. » Ecce audistis qualiter dignitate et suo nomine Salomon designaverit Salvatorem; nunc etiam quomodo ex loco in quo regnaverit, eundem præfiguraverit, fideli mente attendite. Salomon quippe non

¹ Prov. viii, 15. — ² Psal. lxxi, 1. — ³ Coloss. 1, 20. — ⁴ Ephes. 1, 17. — ⁵ Luc. 11, 14. — ⁶ Id. iv, 3. — ⁷ Joan. xiv, 27.

(1) Cod. male *ascenderit*.

regnavit in Babylonia, ut Nabuchodonosor, non in Ægypto, ut Pharaos, sed tantum Israëliti regni gloria fuit et honore contentus. Et noster verus Salomon, Dominus Jesus Christus, non in Babylonia, civitate scilicet confusionis, et ubi labium universæ terræ confusum est, regnat, sed « In civitate Dei nostri, et in monte sancto » ejus¹; » non in Ægypto, regione scilicet tenebrarum, peccati et mortis obtinet principatum, sed in Jerusalem, civitate regia, arcem sui fundavit imperii; Jerusalem quippe visio pacis interpretatur. Et Redemptor noster in his regnat, quiescit et habitat, qui terrena despiciunt, transitoria hæc et caduca contemnunt, et ad visionem pacis æternæ tota mentis intentione festinant, dicentes cum Apostolo: « Nostra autem conversatio in cœlis est². » Inde est quod Redemptor noster inter homines conversatus quocumque iret, quocumque diverteret, præcipue tamen Jerosolymam (2), et ad templum Patris ejus erat regressus.

IV. Unde et appropinquante passionis suæ tempore, cum venisset Bethphage ad montem Oliveti, ab infinita Judæorum et Gentilium turba, cum olivarum sarculis, floribus et palmis sui Redemptoris futurum triumphum et victoriam designantibus (1), cum summa gloria et devotione suscipitur³; et ipse ut nobis patientiæ et humilitatis præberet exemplum, postposita gloria qua Patri per omnia similis est et æqualis, vilis aselli tergo insidens, Jerosolymam multum humilis, et ideo gloriosus intravit. O quam stupenda pietas! mira Dei clementia! sessor aselli fieri dignatus est auctor sæculi. Asello insidet, qui totam mundi machinam pugillo concludit, ut nos super astra sublimet. Habeant reges et principes mundi propter

¹ Psal. xlvii, 2. — ² Philip. iii, 20. — ³ Matth. xxi, 1, etc.

(1) Cod. *Jerosolymis*. — (2) Id. *designantes*.

pompam et gloriam sæcularem currus aureos, et equos suos auro, serico et mira gemmarum varietate ornatos: Rex noster contra diabolum pugnaturus, armis humilitatis armatus in asello triumphat. « Hi in curribus, et hi » in equis¹, » nos autem cum Rege nostro in humili aselli vehiculo triumphamus. Unde et ei per Prophetam dicitur: « Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus venit tibi manusuetus sedens super pullum asinæ². »

V. Invitat nos ergo Spiritus sanctus ad intuendum tam humilem Salomonem, Dominum nostrum Jesum Christum, « Coronatum corona, qua coronavit eum » mater sua³. » Coronavit autem eum non solum mater, sed etiam pater et noverca. Triplici enim corona coronatus est Dominus Jesus Christus: corona gloriæ, corona justitiæ, corona miseræ. Coronavit namque eum Pater corona gloriæ, cum « Oleo exultationis et lætitiæ præ » suis participibus unxit⁴; » sicut scriptum est: « Gloria, » et honore coronasti eum, Domine, super opera manuum tuarum⁵. » Coronavit eum mater sua immaculata, scilicet Virgo Maria, corona justitiæ, dum ei immaculatæ carnis substantiam ministravit, et ex se (1) justum et sine peccato filium genuit. Coronavit eum mater Synagoga, quæ noverca justius appellari potest, corona miseræ, dum capiti ejus spineam coronam imposuit, dum amictu irrisoriæ vestis accinxit, dum contumelias, sputa, flagella, maledicta et opprobria intulit, et dum novissime morte eum turpissima condemnavit.

VI. Nos igitur, dilectissimi, filii sanctæ matris Ecclesiæ, casta generatio, quos in schola veritatis Dei Spiritus erudivit, salutis et reparationis nostræ tempora

¹ Psal. xix, 8. — ² Matth. xxi, 5. — ³ Cant. iii, 11. — ⁴ Psal. xlv, 8. — ⁵ Id. viii, 6.

(1) Cod. esse.

cum summa devotione suscipiamus, et, Christo pro nobis passo, in quantum possumus, compatiamur. « Si enim » compatimur, et conregnabimus¹. Exeamus ad eum » tra castra, crucis improperium in corpore nostro portantes². » Membra nostra cum vitiis et concupiscentiis clavis divini amoris et poenitiæ configamus, ut a peccatorum sarcina per poenitentiam alleviati, libero mentis (1) et securo incessu egrediamur, et videamus non tam corporeo, quam devoto mentis intuitu regem Salomonem coronatum in cœlis corona immortalitatis et gloriæ, in qua vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

SERMO LI.

In Coena Domini.

Hic sermo, qui educitur ex Cod. XII, fol. 309, ubi nomen habet sancti Augustini, in quibusdam accedit ad sermonem Appendicis cl., quem Benedictini nulla allata ratione excluserunt, dicentes eum esse anonymi sermonem. Hic non est anonymus, nec proinde rejiciendus, cum nulla sint, quæ sancto Augustino sint indigna, et plura quæ illius sapiant dicendi genus. Notandum est autem maxime, quod Possidius in indiculo, cap. x, tractatus duos indicet de Passione Domini, qui desunt in sancti Augustini operibus, uti animadverterunt editores Maurini in sermone CCXVIII. Locus ejus post sermonem Maurinensem CCXVI.

¹ Rom. viii, 17. — ² Hebr. xiii, 13.

(1) Cod. libero et mentis.

SYNOPSIS.

I. Sancte sancta suscipienda mysteria. II. Discipulorum timor, et Judæ impudentia. III. Petri casus. IV. Ejusdem dolor.

I. IN hodiernum convivium qui solemnī frequentia convenistis, et cum Christi Discipulis in immolatione Agni Pascha facere festinatis, sincera, quæso, et plena charitatis pectora divinis exhibete mysteriis. Nulla sit in mente duplicitas, nec livoris nubilo interior homo fuscetur; agnum comesturus, agni innocentiam præferat, nec immaculata ovis lupina membra transfundat in viscera; quoniam qui sacrato (1) hujus indigne participat accubitu, non cum Petro perveniet salutis ad portum, sed sustinebit cum Juda sine reparatione naufragium. Habebit debitam cum proditore poenam, qui ad bonum malam attulit conscientiam. Denique Judas non sincerus, sed simulator accubuit; et post buccellam Christi, in eum diabolus introivit⁴.

II. Sed lecta, fratres, præsentis exordia lectionis, pia vobiscum recordatione transcurram. « Cum recumberet, » inquit, Dominus cum duodecim Discipulis suis, et » edentibus illis, ait: Amen dico vobis, quoniam unus » ex vobis tradet me. Et contristati nimis, coeperunt ad » eum singuli dicere: Numquid ego sum, Domine²? » O beati Apostoli, felix magis (2) vestra innocentia contristata, quam poenalis Judæ audacia non confusa, cum noveritis nihil tale vos contra Dominum cogitasse. Extimescentes autem propriæ fragilitatis, tristes Dominum inter-

¹ Joan. xiii, 27. — ² Matth. xxvi, 20-22.

(1) Cod. *sacratæ... participatur accubitu*. — (2) *Deest magis in cod.*

rogatis de peccato, quod in conscientia non habetis. Sed plus creditis Magistro, quam vobis. Jam in illo convivio vobis judicatis imputari (1) quæstionem, et Judas non vult sentire compunctionem. Terret vos talis auditus, et illum non terret tanti sceleris cogitatus (2). Consulite ergo Dominum; pium interrogate Magistrum. Respondeat præscia veritas. Designetur abominanda persona, nec remaneat crimen in turba. Monstretur vobis, quem fugere debeatis. Publicetur filius perditionis⁴, ne maculetur corona benignitatis. « Respondens, inquit, Jesus ait: » Qui mecum manum mittit in paropside, ipse me tradet². » Cœpit manifestius aliquid dici. Adhuc tamen nomen propriæ (3) non video designari. Sed ecce paventibus, et retinentibus cunctis, et interdicientibus (4) cibum ori suo, ille temeritate et impudentia qua præditus erat, manum cum magistro in paropside mittit, ut audaciam bonæ conscientia mentiretur. Obturata fronte talia de se audit, et recumbit (5). Vidit publicari suam conscientiam, et adhuc manum porrigit ad buccellam; nec primo, nec secundo correptus, a prodicione retrahit pedem; sed patientia Domini nutrit impudentiam suam, et servavit sibi iram in die iræ³. Ecce jam et poena illi prædicatur, ut quem non correxerunt (6) miracula, corrigant denuntiata supplicia. « Filius, inquit, hominis vadit, sicut » scriptum est de eo. Væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur. Bonum illi erat non nasci. Respondens, inquit, Judas qui eum tradidit, dixit: Numquid ego sum, Rabbi⁴. » Juda, cui dicis: Numquid

¹ Joan. xvii, 12. — ² Matth. xxvi, 23. — ³ Rom. ii, 5. — ⁴ Matth. xxvi, 24, 25.

(1) Cod. *vos judicari amputamini quæstionem*; quæ opinando correximus; forte legendum *dubitatis pro judicatis*. — (2) Vide Append. Serm. cl, num. 1. — (3) Cod. *propriæ*. — (4) Id. *interdicientibus*. — (5) Id. *recumbet*. — (6) Id. *corrigerunt*.

ego sum? Jam dic: Ego sum. Scit enim ab initio te esse. Nam quod nunc loquitur, non est oblivio nescientis, sed pietas miserantis (1). Corrupte praevaricator et miser, si redires ad cor, recoleres Magistrum, quem didicisti esse praescium futurorum, et cui nihil potest esse incognitum; quoniam per hujusmodi colloquium se non facit ignarum, sed poenitentiae tibi vult exhibere suffragium. Tu autem cui cupiditas sensum tulit, et avaritia cordis oculos excæcavit, interrogare te fingis, utrum ipse sis, qui traditionis nefas conceperis? Omnia in te novit ejus divinitas, sed vae tibi! in quo simul periit (2) humanitas, et in quo ficta est charitas.

III. « Hymno, inquit, dicto, abierunt in montem (3) » Oliveti, et ait illis Jesus: Omnes vos scandalum patiemini in hac nocte. Respondit Petrus et dixit: Si omnes scandalizati fuerint, ego non scandalizabor. Dicit illi Jesus: Amen dico tibi, quia in hac nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis. Dicit ei Petrus: Etsi oportuerit me mori tecum, non te negabo². » Cœperunt altercari duo (4), medicus et ægrotus; hic (5) sine ægritudine se esse putabat; ille sed jam (6) futuram accensionem (7) illi annuntiabat. Sed interim hoc negotium paululum sequestremus, donec rei exitum comprobemus (8). « Judas, inquit, qui tradidit eum, dedit eis

¹ Matth. xxvi, 30-35.

(1) Cod. *mirantis*. — (2) Id. *perivit*. — (3) Id. *in monte*. — (4) Cod. *ille*. — (5) Vide August. Serm. iv, et Append. Serm. cl, num. 1. — (6) Cod. *etiam*. — (7) Edit. *male accessionem*; agitur de rogo accenso, juxta quem Petrus Christum renuntiavit, et quem Christus praevidebat, ut patet ex infra dictis. — (8) Hic in Benedictinorum Sermone sententia legitur, quæ nulla ratione potest admitti. Sic enim habent: « Cui Dominus ait: » Paululum sequestremur, donec rei exitum comprobemus; » ubi notandum est quod ponant in ore Christi, verba quæ sunt scriptoris ipsius, explicationem eventus ad aliud tempus differentis. Unde patet, quam graviter errant, qui Benedictinam editionem putant nullo modo posse emendari.

» signum dicens: Quem osculatus fuero ipse est; tenete eum¹. » Quid audistis, fratres? Quis sensus hoc sine horrore (1) consideret? Et quæ aures hæc verba recipiant? Quæ non præcordia dictistalibus contremiscant (2)? « Dedit eis signum dicens: Quem osculatus fuero, ipse est; tenete eum. » O signum sacrilegum! o conventum nefarium! o placitum puniendum, ubi ab osculo incipitur bellum, et per pacis indicium, pacis rumpitur sacramentum (3); et per quod consueverunt gentes bella finire, per hoc profanus Judas bellum voluit inchoare. « Dedit eis, inquit, signum dicens: Quem osculatus fuero ipse est; tenete eum. » Hoc signum, Juda, tu dedisti; hoc pacto in tuum ingenium reposuisti, ut cum quo faceres pacem, ipse raperetur ad crudelissimam passionem. Habebunt per te multi terrorem, ne quando cum proximis (4) simulatam habeant pacem. Guttur tuum profanum, quod hodie Christo extendis ad osculum, crastino illud (5) eriges extensurus ad laqueum. Malo tuo didicisti argentum expendere; mox incipies et corpus proprium ponderare. Tenetur interea Dominus, ad sacerdotum principem perducendus (6). Et cum cæteri Discipuli laberentur in fugam, Petrus ille promissor egregius, cœpit ambulare longinquus. Pervenit tandem et ipse ad principis domum, et expectans rei exitum, foris observabat in atrium. Sed quia jam prædictæ accensionis eum rigor urgebat, calefaciendus (7) ad carbones stabat. Negat territus Christum, pro quo se animam promiserat positurum. Jacet elisus in torpore (8) oblivionis, quasi in quodam lecto doloris. Prostravit eum decrepita ani-

¹ Matth. xxvi, 48.

(1) Cod. *sui errore*. — (2) Id. *contremescant*. — (3) Vide Serm. cl. Append. num. 1. — (4) Cod. *proximi*. — (5) Id. *illum*. — (6) Vide Serm. cl. Append. num. 2. — (7) Cod. *calefaciendum*. — (8) Id. *corpore*.

cula, quasi quædam febricula. Oppressit eum lethargicus somnus, et cœpit eum præco impingere matutinus (1).

IV. Expergiscitur aliquando; audit gallum cantantem; videt se gravia vulnera sustinentem. Dirigit preces ad medicum per nuntios lacrymarum, et divinum confestim recipit (2) antidotum. De ipso enim scriptum est: « Amici mei et proximi mei adversus me appropinquaverunt, et proximi mei a longe steterunt⁴. » Et illud quod dictum est: « Meliora sunt vulnera amici, quam voluntaria oscula inimici². » Judas enim, sicut de Apostolo proditor, ita inimicus factus ex amico. Nam et de illo scriptum est: « Homo pacis meæ, in quo sperabam, qui edebat panem meum, ampliavit super me calcaneum³. » Et iterum: « Inimici hominis domestici ejus⁴. » Unde et nos, fratres, unanimiter fugiamus inimicorum fallacia colloquia, ut cum sanctis participemus (3) gratiam sempiternam. Veram pacem et Trinitatis perpetuam unitatem teneamus, ut mereamur introire in regnum cœlorum, et gratias agere Domino Jesu Christo in sæcula sæculorum.

¹ Psal. xxxvii, 12. — ² Prov. xxvii, 6. — ³ Psal. xl, 10, et Joau. xiii, 14. — ⁴ Mich. vii, 6, et Matth. x, 36.

(1) Edit. pessime *præco impiger matutinus*, ubi videtur quod legerunt Benedictini *impiger pro impingere*, vitio sane codicis. — (2) Cod. *recepit*. — (3) Id. *participemur*.

SERMO LII.

De Passione Domini, et de duobus Latronibus.

Totum sapit Augustinum hic sermo, qui educitur ex Cod. Cassin. XII, fol. 310, eumque libenter percurreret studiosus lector. Ponatur inter Augustinianos post sermonem Maurinensem cccxviii.

SYNOPSIS.

I. Latronis verba ad compatiens latronem. II. Ejusdem invocatio ad Christum. III. Christi responsio. IV. Quomodo baptizatus est.

I. IN cruce Dominus Jesus pendebat; Judæi blasphemabant; principes subsannabant; latro confitebatur, de quo necdum sanguis exsiccaverat occisorum; alii movebant capita sua, dicentes: « Si Filius Dei es, salva te » ipsum¹. » Jesus non respondebat, sed tacitus injustos puniebat. Ad verecundiam Judæorum aperit Dominus os defensoris, os in cruce latronis. Duo enim, a dextris et a sinistris, fuerant crucifixi (1); Salvator medius, sicut libra justa, allevans confidentem, deprimens infidelem latronem a sinistris insultantem. Procidit qui fuit a dextris, et fit sibi in judicio reus, in cruce iudex, in

¹ Matth. xxvii, 40.

(1) Vide August. Serm. cccxxxii, num. 2, et Serm. cccxxvii, num. 2.

confessione magister (1). Proxima vox latronis contra latronem : « Nec tu times¹, » inquit. Latro, qui furabaris, modo confiteris ; qui sæviebas in gladio, modo credis (2) in Christo. Dic, inquit, dic, latro, quid tu male fecisti ? Quid Dominum boni fecisse cognovisti ? Quia nos vivos occidimus, iste mortuos suscitavit ; nos aliena tulimus, iste divitias suas dedit orbi terræ ; et pauper factus est, ut me divitem redigeret. Litigat latro contra latronem : « Usque (3) in hoc tempus ambulabamus in facinus. Da crucem, dabitur via. Si vis mecum comitari ad vitam, qui mihi fuisti ad latrocinandum collega, esto mihi ad domicilium vitæ comes ; lignum est vitæ (4) crux illa. David in Psalmo instruit dicens : « Novit Dominus viam justorum, et iter impiorum peribit². »

II. Post confessionem, convertitur ad Salvatorem : « Domine, inquit, memento mei, cum (5) veneris in regnum tuum³. » Laborabam, inquit, dicere latroni : Ut tui memor sit Christus, quid boni fecisti ? quid digne gessisti ? Quia nocuisti, quia occidisti, dicis (6) : « Memento mei. » Dic, latro socius factus cum magistro : Recte expecto debitum meum, quia inter injurias meas agnovi Dominum meum. Non attendo, quia pendet in ligno, sed credidi, quia manet in coelo, in suo judicio. « Domine, » inquit, memento mei, cum (7) veneris in regnum tuum. » Penitus non erat locutus Christus neque Pilato, neque principibus Judæorum. Labia puritatis respondere volebant, quia non recte inimici quærebant. Respondit latroni libenter quia rogavit simpliciter : « Amen, amen, dico tibi, quia hodie mecum eris in Paradiso. » Quid est, la-

¹ Luc. xxiii, 40. — ² Psal. i, 6. — ³ Luc. xxii, 42.

(1) Vide Serm. cccxxvii et Serm. ccxxxii, num. 6. — (2) Cod. *credes*. — (3) Id. *usquequo*. — (4) Id. *enim*. — (5) Id. *dum*. — (6) Id. *dices*. — (7) Id. *dum*.

tro ? Tarditatem postulasti, et celeritatem percepisti. Tu dicis : « Cum veneris in regnum tuum ; » ipse hodie te introducit in Paradisum suum.

IV. Quid autem sit, quod latroni promittitur vita, qui nondum acceperat gratiam ? Dominus dicit in sancto Evangelio : « Si quis non renatus fuerit ex aqua et Spiritu » sancto, non potest introire in regnum cœlorum¹ ; » et tempus non permittit baptizari latronem. Invenit ei Dominus remedium pietatis. Accessit miles ; lanceam fixit in latus Salvatoris, et « Exivit sanguis et aqua², » et aspersit membra latronis (1). Dicit apostolus Paulus : « Appro- » pinquastis montem Sion, et sanguinis aspersionem (2) » melius loquentem, quam sanguis Abel³. » Quare (3) melius loquitur sanguis Christi, quam sanguis Abel ? Quia sanguis Abel incusat parricidam, sanguis vero Christi liberat homicidam, et donat pœnitentibus indulgentiam in sæcula sæculorum. Amen.

¹ Joan. iii, 5. — ² Id. xix, 34. — ³ Hebr. xii, 22-24.

(1) Vide August. de Anima, lib. i, num. 2. — (2) Cod. *aspersionis... loquentis*. — (3) Id. *quorum*.